

Basketbolcuların Öğrenme Biçimlerinin İncelenmesi Investigation of Learning Modality in Basketball Players

ORJİNAL ARAŞTIRMA

ORIGINAL RESEARCH

Şehmus ASLAN¹

¹ Pamukkale Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi

Yazışma Adresi/Correspondence:
Şehmus ASLAN
Pamukkale Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
Denizli, TÜRKİYE
sehmsu1@hotmail.com

Kabul Tarihi/Accepted: 11/02/2017

Özet:

Amaç: Bu araştırmanın amacı üniversite takım ve kulüplerinde basketbol oynayan sporcuların öğrenme biçim / biçimlerini belirlemek, cinsiyet ve yaşın öğrenme biçimine etkisini incelemektir. **Gereç ve Yöntemler:** Araştırmaya 18-25 yaş aralığındaki 135 basketbolcu katılmıştır. Katılımcılardan 76'sı kadın (yaş ortalaması 21,37±1,85 yıl) ve 59'u erkektir. (yaş ortalaması: 22.39 ±1,78 yıl). Mevcut araştırmada basketbolcuların öğrenme biçimleri Şimşek (2002) tarafından geliştirilen "Öğrenme Biçimleri Envanteri (BİG) 16" ile değerlendirilmiştir. Envanter bedensel, işitsel ve görsel olmak üzere üç öğrenme biçimini ölçmektedir. **Bulgular:** Araştırmada basketbolcuların tercih ettikleri baskın öğrenme biçimlerinin görsel öğrenme (%38,5) biçimi olduğu, bunu sırasıyla karma öğrenme (%24,4) biçimi işitsel öğrenme (%22,2) ve bedensel (% 14,8) biçimi olduğunu göstermiştir. Cinsiyet açısından karşılaştırma yapıldığında ise, kadın ve erkek basketbolcuların en fazla görsel biçimini tercih ettikleri belirlenmiştir fakat tercih edilen öğrenme biçimi açısından aralarında istatistiksel farklılık bulunmamıştır (p>0.05). Benzer şekilde, basketbolcularda yaş grupları açısından farklılık incelendiğinde 18-21 yaş grubu ve 22-25 yaş grubundaki basketbolcuların en fazla görsel biçimini tercih ettikleri fakat gruplar arasında istatistiksel açıdan farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0.05). **Sonuç:** Araştırmanın sonuçları üniversite takım ve kulüplerinde oynayan basketbolcuların en fazla tercih ettikleri öğrenme biçiminin görsel öğrenme biçimi olduğu, yaş ve cinsiyetin öğrenme biçimi tercihlerini etkilemediğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Basketbol, Öğrenme Biçimleri, Cinsiyet

Abstract:

Purpose: The aims of this study were to determine of learning modality in the basketball players who play in the teams or clubs of universities, and to investigate the effect of gender and age on learning modality. **Methods:** One hundred thirty-five basketball players aged between 18 to 25 years were included in the study. 76 of the participants were female (average age: 21,37±1,85 years) and 59 of the participants were male (average age: 22.39 ±1,78 years). "BİG16 Learning Modality " developed by Şimşek (2002) was used to determine learning modalities of the basketball players in the study. The inventory evaluated the three learning modalities included kinesthetic, visual, and auditory. **Results:** The results of the study showed that the most preferred learning modality in the basketball players was visual learning modality (38.5%). Mixed learning modality (24.4%), auditory learning modality (22.2%) and kinesthetic learning modality (14.8%) followed visual learning modality, respectively. When compared in terms of gender, the most preferred learning modality in the both female and male basketball players were visual learning modality and there were no differences between the male and the female groups (p>0.05). Similarly, when compared in terms of age groups, the most preferred learning modality in the both 18-21 age group and 22-25 age group was visual learning modality and it was not found differences between the age groups (p>0.05). **Conclusion:** Our results of the study showed that the most preferred learning modality in the basketball players who play in the team and clubs of the universities was visual learning modality and gender and age did not effect on learning modality.

Keywords: Sport, Basketball, Learning Modality, Gender

Günümüzde, öğrenme ve bilgi toplumunun en önemli alt yapılarından birisini oluşturmaktadır. Öğrenme ve bilgi edinme süreci eğitimin en önemli parçasıdır. Gün geçtikçe öğrenme sürecinde elde edilmesi gereken bilgi, beceri, tutum ve davranışların artması nedeniyle bireyin etkin öğrenme becerilerini kazanması önem kazanmaktadır. Eğitimde başarılı olabilmek için etkin öğrenme becerisi geliştirilmelidir. Eğitim programları hazırlanırken etkin öğrenmenin sağlanabilmesi için bireyin sahip olduğu öğrenme biçimi (stili) göz önüne alınmalıdır (Kaya, H. ve Akçin, E. 2002). Öğrenme sürecinde öğrenmenin nasıl gerçekleştiği ve hangi koşullar altında olduğu büyük önem taşımaktadır (Tepehan, 2004). Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yapıldığı ortamları dikkate alınırsa, bireyin fiziksel/biyolojik/psikolojik özellikleri, ilgileri, beklentileri, istekleri, yetenekleri ve zekâ türü açısından bir zenginlik içermektedir. Bu bilgiler ışığında eğitimcilerin öğrencilerin içinde buldukları öğrenme sürecini ve sahip oldukları öğrenme stillerini değerlendirme gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Littlewood, 1987; Akt. Çağlayan ve Taşğın, 2008).

Stil kavramı çok farklı alanlarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Sanat, medya, moda ve spor alanları örnek olarak verilebilir. Stil, bireylerin tercihini göstermektedir. Bireyin stili diğerleriyle ortak olabilir, ancak bireye özgüdür. Bunun yanı sıra bireyin kişiliğinin bir boyutunu oluşturmaktadır ve göreceli olarak durağandır (Erden ve Altun, 2006). Öğrenme stilleri tanımı, Rita Dunn (1990) tarafından “her bir öğrencinin yeni ve zor bilgiyi öğrenmeye hazırlanırken, öğrenirken ve hatırlarken farklı ve kendilerine özgü yollar kullanması” şeklinde yapılmıştır (Boydak, 2006). Bir diğer tanım ise, “genel olarak bir öğrencinin, öğrenme çevresini psikolojik olarak nasıl algıladığını, çevresi ile nasıl etkileşimde bulunduğunu ve nasıl tepki verdiğini ortaya koyan bireysel özellikler ve tercihler grubu” Dur. (Ersoy, 2003). Bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi her öğrencinin öğrenirken kendine özgü yollar kullandığı, diğer bir deyişle bireysel farklılıklarının olduğundan söz edilmektedir.

Son yıllarda eğitim alanında yapılan araştırmalarda eğitim ve bireye bakış açısında büyük değişiklikler olduğu görülmektedir. Söz konusu değişikliklerin bireysel öğrenme süreci ve bireysel farklılıklar üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bireysel farklılıklar kişilerin öğrenme biçimlerini ortaya koymakta ve bu süreci farklı yollarla gerçekleştirmektedir (Yıldız ve Baltaoğlu, 2006). Bireyler birbirlerine benzememekte ve her birey diğer bireylerden farklı özelliklere sahip olmaktadır. Bu durum bireylerin öğrenme sürecine yansımaktadır. Bireylerin öğrenmeyle ilgili özellikleri de farklılıklar göstermektedir. Dolayısıyla her bireyin öğrenme stili bir başka bireyin öğrenme stilinden farklı olabilmektedir. Cinsiyet, yaş, kültür, akademik başarı düzeyi gibi bazı faktörler bireylerin öğrenme stillerini etkileyebilmekte ve bireylerin analitik bilgi edinme süreçlerindeki tercihlerine göre de değişiklik gösterebilmektedir (Özer, 1998). Öğrenmek ve öğretmek için çok farklı yöntemler bulunmaktadır. Her öğrenci öğrenebilir, ancak öğrencilerin öğrenme yöntemleri aynı olmayabilir. Bu durum tüm öğrencilere uygun olan tek bir öğrenme stilinin olmadığını göstermektedir. Bir öğrenme stilinin iyi veya kötü olarak değerlendirilmemesi gerektiği, fakat bireye uygun farklı öğrenme stili olduğu söylenebilir (Sternberg, 1994). Bu durumda eğitimde öğrenme sürecinde tek bir öğrenme stilinden ya da en iyi öğrenme stilinden bahsedilemez. Her öğrenci için en uygun olan öğrenmesini sağlayacak stili belirlemek ve bu stille öğretmek önem kazanmaktadır. Bireylerin öğrenme stilleri belirlenerek ve bu stillere uygun ortam oluşturularak eğitim verildiğinde başarı da artmaktadır (Mutlu, 2008). Bireylerin öğrenme stillerini fark etmelerini sağlamak, öğrenmeyi kolaylaştırmakta ve öğrenmenin başarılı olmasını

etkilemektedir (Bilasa, 2012). Bu nedenle eğitimin hemen hemen bütün alanlarında yapılan son yıllardaki çalışmalarda, bilgiyi alma ve aktarma sürecinde kişisel öğrenme ve algılamalar üzerinde durularak birey için en iyi yöntemin bulunması amaçlanmaya başlanmıştır. Dolayısıyla öğrencilerin hem doğuştan getirdikleri hem de çevreden etkilendikleri öğrenme stillerine uygun öğrenme ortamlarını yaratmak, bireysel farklılıkların dikkate alınmasını sağlayacaktır (Yıldız ve Baltaoğlu, 2006).

Öğrenme stiline farklı boyutları vardır. Bu boyutlar; algısal tercihler ve güçlülükler, bilgi işleme alışkanlıkları, motivasyonel ve psikolojik faktörlerdir. Algısal tercihler, öğrencilerin öğrenme sürecinde tercih ettikleri ortam, materyaller ve kullanılan mesajların kodlanma biçimini kapsamaktadır. Öğrencilerin tercihlerin bütünü “öğrenme biçimi/biçimi” (learning modality) olarak tanımlanmaktadır. Öğrenme biçimi, öğrenme stiline temel boyutlarından birisini oluşturmaktadır. Öğrenme biçiminin bedensel, işitsel ve görsel biçim şeklinde kabul edilen üç türü vardır. Eğitimde öğrencilerin genellikle bu biçimlerden birisini kullanmaya eğilimi olduğu görülmektedir. Öğrencinin genellikle eğilimli olduğu biçim türü, öğrencinin zaman içinde kullanmakta ustalık kazandığı biçimdir (Şimşek, 2002; Demir, 2010). Bedensel öğrenme biçimi; vücut, denge, el becerisi, etkinlik, spor, yarışma, dans, macera, tiyatro, meydan okuma, koşma, sıçrama, atlama, yuvarlama becerilerine, duygu ve düşüncelerini beden diliyle ifade etmeye, alet kullanma ve somut bir şeyler üretmeye isteklidir. Bu biçime sahip olanların aktör, sporcu, heykeltıraş, cerrah, teknik eleman olmaya yatkın oldukları ifade edilmiştir (Boydak, 2008; Çağlayan ve Şirin, 2009, Çağlayan ve Taşğın 2008; Şimşek 2002). İşitsel biçimi tercih edenler müzik ve sesli uyarıcılara karşı duyarlıdır. Bu biçime eğilimi olan öğrenciler konuşmak, tartışmak, dinlemek, anlatmak, ses tonu, dil, melodi, farklı sesler, şiiri önemsemekte ve tercih etmektedirler. İşitsel biçimi tercih eden öğrenciler konuşmaktan ve konuşulana dinlemekten hoşlanmaktadır ve şarkıcı, besteci, hatip, öğretmen, eleştirmen, politikacı olma eğilimleri vardır. (Çağlayan ve Şirin, 2008; Çağlayan ve Taşğın, 2008; Şimşek 2002). Renk, çizim, resim, harita, yön, plan gibi görsel algıya hitap eden şeyler görsel biçime sahip öğrencilerin ilgisini çekmektedir. Bu öğrenciler okuduklarını ya da duyduklarını zihinlerinde daha kolay canlandırabilirler (Şimşek, 2002).

Spor, önceden belirlenmiş kurallara göre bireysel veya takım halinde yapılan, genellikle rekabete dayalı yarışma ve kişisel eğlence veya mükemmelliğe ulaşmak için yapılan fiziksel veya zihinsel aktivitedir. Spor ortamında birey; hem kendi yeteneklerini ve hem de başkalarının yeteneklerini tanımayı, rakipleriyle eşit koşullarda yarışmayı, yenildiğinde yenilgiyi kabullenerek kazananı takdir edebilmeyi, müsabakayı kazandığı zaman mütevazı kalabilmeyi, başkalarına yardım etmeyi, zamanını iyi kullanmayı ve planlamayı öğrenir. Bu açıdan bakıldığında sporun bireyin hayata çok yönlü olarak hazırlanmasını hedefleyen çağdaş eğitim sisteminde önemli bir araç olduğu görülmektedir (Çağlayan ve Şirin, 2008). Basketbol hem Türkiye’de hem de dünyada popüler bir spor türüdür. Bu araştırmanın amacı üniversite takım ve kulüplerinde basketbol oynayan sporcuların öğrenme biçimlerini belirlemek, cinsiyet ve yaşın öğrenme biçimine etkisini incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın modeli tarama yöntemidir. Araştırmanın evreni Ege ve Batı Akdeniz bölgesinde yer alan on bir ildeki üniversitelerdir. Araştırma örneklemini rastgele yöntemle seçilen Denizli, Muğla, Aydın, İzmir, Antalya illerinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/ Fakülte öğrencileri, başta olmak üzere diğer fakültelerin basketbol takımı ve çeşitli kulüplerde aktif olarak basketbol oynayan 18-25 yaş aralığındaki 135 sporcu oluşturmuştur. Sporcuların seçiminde; basketbol branşında okullarını temsilen müsabakalara katılmış olması veya bir kulüpte oynuyor olma şartı aranmıştır.

Araştırmaya katılan basketbolcuların cinsiyete, yaşa göre dağılımları ve ortalamaları tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya katılan basketbolcuların cinsiyete göre frekans, yüzde ve yaş ortalama dağılımları

Cinsiyet		n	%	\bar{X}	ss
Yaş	Kız	76	56,3	21,37	1,854
	Erkek	59	43,7	22,39	1,781
Toplam		135	100,0		

Araştırmaya katılan basketbolcuların cinsiyete göre dağılımları ve yaş ortalamaları Tablo 1’de verilmiştir. Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırmaya 76 kadın (%56,3) (yaş $\bar{X}=21.37\pm 1,85$) ve 59 erkek (%43,7) (yaş $\bar{X}=22.39\pm 1,781$) olmak üzere toplam 135 basketbolcu katılmıştır.

Araştırmaya katılan basketbolcuların gelir durumları tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Araştırmaya katılan basketbolcuların gelir durumları

Gelir (Türk Lirası)	n	%
0-250	16	11,9
251-450	45	33,3
451-650	21	15,6
651-851	11	8,1
851- +	42	31,1
Toplam	135	100,0

Tablo 2’de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan basketbolcuların % 11,9’nun düşük, % 31,1’nin ise yüksek gelir düzeyine sahiptir.

Araştırmaya katılan basketbolcuların haftalık antrenman süreleri tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Araştırmaya katılan basketbolcuların haftalık antrenman yapma sıklığı ve süreleri

Spor Süre	n	%	Antrenman Süresi \bar{X} (dk)
Hafta içi her gün	40	29,6	30
Haftada 3 gün	59	43,7	110
Hafta sonları (2 gün)	17	12,6	75
Ara sıra	19	14,1	45
Toplam	135	100,0	

Çalışmaya katılan basketbolcuların haftalık basketbol antrenman yapma sıklıkları incelendiğinde % 29,6'sının hafta içi her gün antrenmana katıldığı, % 43,7'sinin haftada üç gün antrenmana katıldığı, % 12,6'sının hafta sonları iki gün antrenmana katıldığı, %14,1'nin ise basketbol antrenmanlarına ara sıra katıldığı saptanmıştır. Basketbolcuların antrenman süreleri Tablo 3'te verilmiştir.

Araştırmaya katılan basketbolcuların antrenmana katılım ve uygulama durumları tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Araştırmaya katılan basketbolcuların antrenman programlarının uygulanma şekli

	n	%
Kulüp antrenörü eşliğinde	70	51,9
Arkadaş grubuyla	10	7,4
Spor hocası eşliğinde	41	30,4
Bireysel program	5	3,7
Programsız	9	6,7
Toplam	135	100,0

Tablo 4'te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan basketbolcuların % 51,9'u kulüp antrenörü nezaretinde antrenman yaptığı, % 7,4'sinin arkadaş gurubuyla antrenman yaptığı, % 30,4'ünün spor hocası nezaretinde antrenmana katıldığı, %3,7'sinin kendi bireysel programlarını uyguladığı, %6,7'sinin ise basketbol antrenmanlarına programsız katıldığı görülmüştür.

Araştırmaya katılan basketbolcuların ilgi amaçları tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Araştırmaya katılan bireylerin basketbol spor branşıyla ilgilenme amacı

	n	%
Kişisel Gelişim	14	10,4
Sağlıklı Yaşam	19	14,1
Mesleki Kariyer	50	37,0
Sosyal Aktivite	12	8,9
Kişisel Beceri	40	29,6
Toplam	135	100,0

Tablo 5’te görüldüğü gibi, çalışmaya katılan basketbolcuların % 10,4’ü kişisel gelişimleri için basketbol yaptığını, % 14,1’i sağlıklı yaşam için basketbol yaptığını, % 37,0’si mesleki kariyer için basketbol yaptığını, % 8,9’u sosyal aktivite amaçlı basketbol yaptığını belirtirken, %29,6’sı ise kişisel becerilerini geliştirmek için basketbol yaptığını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan basketbolcuların basketbolu tercih nedenleri tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: İlgilenilen spor branşının tercih nedeni

	n	%
Kişisel Tercih	77	57,0
Aile	13	9,6
Bed.Egt. Öğretmeni	34	25,2
Ünlü Sporcular	11	8,1
Toplam	135	100,0

Tablo 6’da katılımcıların basketbol branşını seçmede kimin etkili olduğu verilmiştir. Çalışmaya katılan basketbolcuların % 57,0’si kişisel tercih ile basketbol branşını seçtiklerini, % 9,6’sı ailelerinin tercihi ve yönlendirmesiyle basketbol branşını seçtiklerini, % 25,2’si beden eğitimi öğretmenlerinin yönlendirmesiyle basketbol branşını seçtiklerini belirtirken, %8,1’i ise basketbol branşını seçmelerinde ünlü sporcuların etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların sosyo-demografik bilgileri ve basketbol sporuyla ilgili bilgileri araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ile sorgulanmıştır. Sporcuların tercih ettikleri öğrenme biçimi ise Şimşek (2002) tarafından geliştirilen “BİG 16 Öğrenme Biçemleri Envanteri” ile değerlendirilmiştir. BİG 16 Öğrenme Biçemleri Envanteri ile bedensel, işitsel ve görsel olmak üzere üç öğrenme biçimini ölçülmektedir. Her öğrenme biçimi/biçimi 16 madde ile sorgulanmakta ve envanter toplam 48 maddeden oluşmaktadır. Her bir maddenin değerlendirilmesinde, 5’li Likert ölçeği kullanılmaktadır. Her üç öğrenme biçim alt alanından alınan puanların toplamı karşılaştırılarak bireyin tercih ettiği öğrenme biçimi belirlenmektedir (Şimşek, 2002). Buradaki “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesi olumsuz yanıt anlamına gelmektedir ve hangi öğrenme stiline aitse o stilin öğrenci tarafından tercih edilmediğini, öğrencinin o stile tepkili olduğunu göstermektedir (Bilasa, 2012).

Katılımcıların “BİG16 Öğrenme Biçemleri Envanteri” maddelere verdikleri yanıtların hesaplanmasında aşağıdaki yöntem kullanılmıştır.

1. Her bir madde için bireyin seçtiği ifade -2’den 2 arasındaki rakamla kodlanmıştır (Kesinlikle katılıyorum 2, Katılıyorum 1, Kararsızım 0, Katılmıyorum-1, Kesinlikle katılmıyorum -2).
2. Envanterin her bir boyutu için toplam puan hesaplanmıştır (-32 ile 32 arasında değişen bir sayı).
3. Her bir boyut için hesaplanan 7 ile (-7) arasındaki puanları dikkate alınmamıştır. 8 ile 32 arasında değişen puanlar öğrencinin o öğrenme stiline sahip olduğunu göstermiştir. (-8) ile (-32) arasında değişen puanlarda öğrencinin o öğrenme biçimine tepkili olduğu düşünülmüştür.

4. (+) değerli puanlar büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. Puanlardan en büyük değere sahip olan baskın, ikinci büyük değere sahip olan ikincil, en küçük değere sahip olan ise o öğrencinin üçüncül öğrenme biçimini ortaya koymaktadır.

5. Puanların birbirine çok yakın çıkması durumunda ise öğrencinin birden fazla öğrenme stiline biçime sahip olduğu şeklinde yorumlanmıştır (Bilasa, 2012).

BİG16 Öğrenme Biçimleri Envanterinden elde edilen puanlamaya göre sporcuların görsel, işitsel ve bedensel öğrenme biçimlerinden hangisini tercih ettiği belirlenmiştir. Çalışmada baskın biçimi olmayan veya ikincil ve üçüncül öğrenme stiline sahip olduğu belirlenen sporcuların öğrenme biçimi “karma” biçim olarak sınıflandırılmıştır.

Şimşek (2002), yaptığı çalışmada envanterin tümüne ilişkin elde ettiği ölçümler için güvenilirlik katsayısı: .844’dır. Bu araştırma kapsamında bu envanterden elde edilen ölçümlerin güvenilirliği Cronbach’s Alpha ile hesaplanmış ve $\alpha = .879$ ’dır. “BİG16 Öğrenme Biçimleri Envanteri” öğrenme stillerinin tüm boyutlarını ölçen bir envanter değildir. Bu envanter ile öğrenme stiline temel boyutlarından biri olan algısal tercihler belirlenmektedir (Çağlayan ve Şirin, 2008). Envanterin ölçtüğü tercihler, yalnızca öğrenme biçimleriyle ilgilidir. Öğrenme biçimi, çeşitli öğrenme biçimi modellerinde tanımlanan boyutlardan sadece birisidir. Envanter orta ve yükseköğretim kurumları tarafından kullanılabilirliği gibi; kendi öğrenme biçimlerini tanımak amacıyla, öğrenciler tarafından da kullanılabilirliği (Şimşek, 2002).

Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS 22.00 istatistik programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Sosyo-demografik veriler ve basketbol sporu konusundaki bilgiler frekans ve yüzde değerler, ortalama, standart sapma olarak verilmiştir. Cinsiyetin ve yaşın öğrenme biçimini etkileyip etkilemediğini belirlemek için istatistiksel yöntem olarak Kay Kare Testi kullanılmıştır. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

BULGULAR

Basketbolcuların baskın olarak kullandığı öğrenme biçimlerine ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Bu araştırmanın örnekleme için yapılan güvenilirlik çalışmasında envanterin tümüne ilişkin Cronbach’s Alpha değeri 0.924 olarak hesaplanmış, envanterin iç tutarlılığının yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo7. Araştırmaya katılan basketbolcuların öğrenme biçimleri için frekans ve yüzde dağılımları

Biçem	n	%
Bedensel	20	14.8
İşitsel	30	22.2
Görsel	52	38.5
Karma	33	24.4
Toplam	135	100

Çalışmaya katılan basketbolcuların tercih ettiği öğrenme biçimi Tablo 7’de verilmiştir. Basketbolcuların baskın olarak görsel öğrenme biçimini (n=52, %38.5) tercih ettikleri görülmektedir. Bunu karma öğrenme biçimi (n=33, %24.4), işitsel öğrenme biçimi (n=30, %22.2) ve bedensel öğrenme biçimi (n=20,% 14,8) tercihleri izlemektedir.

Tablo 8: Araştırmaya katılan basketbolcuların yaş değişkenlerine göre öğrenme biçimlerinin incelenmesine ilişkin kay kare testi sonuçları

Yaş grup	Biçem				Toplam	X ²
	Bedensel	İşitsel	Görsel	Karma		
18-21	10 7,4%	17 12,6%	23 17,0%	10 7,4%	60 44,4%	X ² =0.192
22-25	10 7,4%	13 9,6%	29 21,5%	23 17,0%	75 55,6%	sd=3 p=0.066
Toplam	20 14,8%	30 22,2%	52 38,5%	33 24,4%	135 100,0%	

Tablo 8’de basketbolcuları yaş gruplarına göre tercih ettikleri öğrenme biçimi gösterilmiştir. 18-21 yaş grubundaki basketbolcuların baskın olarak görsel öğrenme biçimini (% 17,0) tercih ettikleri görülmektedir. Bunu işitsel öğrenme biçimi (%12,6), karma öğrenme biçimi (%7,4) ve bedensel öğrenme biçimi (% 7,4) izlemektedir. 22-25 yaş grubunda ise; basketbolcuların baskın olarak görsel öğrenme biçimini (%21,5) tercih ettikleri saptanmıştır. Bunu karma öğrenme biçimi (%17,0), işitsel öğrenme biçimi (%9,6) ve bedensel öğrenme biçimi (% 7,4) tercihleri izlemektedir. Basketbolcu öğrencilerin öğrenme biçimlerinin, yaş değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir (X²(3)=0.192, p>0.05).

Bu durum görsel öğrenme biçimlerinin basketbolcular arasında diğer öğrenme biçimlerine oranla daha fazla tercih edildiği şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan yaş gruplarında dikkat çeken durum ise, her iki yaş grubunda da görsel öğrenme biçiminin daha fazla kullanıldığıdır.

Tablo 9: Araştırmaya katılan basketbolcuların cinsiyet değişkenlerine göre öğrenme biçimlerinin incelenmesine ilişkin kay kare testi sonuçları

Cinsiyet	Biçem				Toplam	X ²
	Bedensel	İşitsel	Görsel	Karma		
Kadın	8 5,9%	21 15,6%	31 23,0%	16 11,9%	76 56,3%	X ² =0.139
Erkek	12 8,9%	9 6,7%	21 15,6%	17 12,6%	59 43,7%	sd=3 p=0.976
Toplam	20 14,8%	30 22,2%	52 38,5%	33 24,4%	135 100,0%	

Tablo 9’da kadın ve erkek basketbolcuların tercih ettikleri öğrenme biçimlerinin karşılaştırması verilmiştir. Kadın basketbolcuların baskın olarak görsel öğrenme biçimini (%23,0) tercih ettikleri görülmektedir. Bunu işitsel öğrenme biçimi (%15,6), karma öğrenme biçimi (%11,9) ve bedensel öğrenme biçimi (%5,9) öğrenme biçimi tercihleri izlemektedir. Erkek basketbolcularda ise; baskın olarak tercih edilen öğrenme biçimi görsel öğrenme biçimidir (% 15,6). Bunu karma öğrenme biçimi (%12,6), bedensel öğrenme biçimi (%8,9) ve işitsel öğrenme

biçimi(%6,7) tercihleri izlemektedir. Basketbolcu öğrencilerin öğrenme biçimlerinin, cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($X^2(3)=0.139$, $p>0.05$). Cinsiyet açısından bu durum görsel öğrenme biçimlerinin basketbolcular arasında diğer öğrenme biçimlerine oranla daha fazla tercih edildiği şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan kadın ve erkek arasındaki dikkat çeken durum ise, her iki yaş grubunda da görsel öğrenme biçimi daha fazla kullanılmaktadır. Ancak kadınlardan farklı olarak erkeklerde öğrenme biçim tercihi olarak karma öğrenme biçiminin ikinci sırada tercih etmiş olmasıdır.

SONUÇLAR

Bu araştırmada Denizli, Muğla, Aydın, İzmir, Antalya illerindeki üniversitelerde bulunan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokul/Fakülte öğrencileri başta olmak üzere diğer fakültelerin basketbol takımı ve kulüplerinde de aktif olarak oynayan basketbolcuların hangi öğrenme biçimlerine sahip oldukları incelenmiştir. Araştırmamızdan elde edilen sonuçlar maddeler halinde aşağıda verilmiştir.

1.18-25 yaş basketbolcuların BİG 16 Öğrenme Biçimleri Envanterine göre; basketbolcu basketbolcular görsel öğrenme biçimini, bedensel ve işitsel öğrenme biçimlerine göre daha fazla tercih etmektedirler. Çağlayan (2007), Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisi olan 1082 öğrencide yaptığı çalışmasında öğrencilerin %54,6'sının görsel öğrenme biçimine, %25,1'inin bedensel, %20,2'sinin ise işitsel öğrenme biçimine sahip olduklarını belirtmiştir. Bir diğer çalışmada Çağlayan ve Şirin (2008) spor yapan lise öğrencilerinin öğrenme biçimlerinin yarısından fazlasının (%54,6) görsel, %22,4'ünün işitsel, %20,3'ünün ise bedensel öğrenme biçimine sahip olduklarını rapor etmiştir. Bizim çalışmamızda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Spor yapma ve öğrenci olmaları çalışmalardaki örneklemelerin ortak özellikleridir ve bu durum sonuçların benzer olmasına yol açmış olabilir.

2. Basketbolcular yaşları gruplanarak yaşın öğrenme biçimine etkisi incelendiğinde her iki yaş grubunda da baskın öğrenme biçiminin (18-21 ve 22-25 yıl) görsel öğrenme biçim olduğu görülmüştür. Ancak katılımcıların yaş gruplarına göre en fazla tercih ettikleri öğrenme biçimi dışındaki diğer tercihlerinin sıralamasına bakıldığında istatistiksel açıdan fark olmamakla birlikte yaş grupları arasında sıralamada fark görülmüştür. 18-21 yaş grubunda görsel öğrenme biçimini işitsel öğrenme biçimi takip ederken, 21-25 yaş grubunda ise ikinci sırada karma öğrenme biçimi tercih edilmektedir.

3. Araştırmaya katılan kadın ve erkek basketbolcularda cinsiyetin etkisi incelendiğinde kadın ve erken basketbolcuların her ikisinde grupta da görsel öğrenim biçiminin en fazla tercih edilen öğrenme biçimi olduğu görülmüştür. Ancak katılımcıların en fazla tercih ettikleri öğrenme biçimi dışındaki diğer tercihlerinin sıralamasına bakıldığında istatistiksel açıdan fark olmamakla birlikte gruplar arasında sıralamada fark görülmüştür. Kadın basketbolcularda görsel öğrenme biçimini, işitsel öğrenme biçimi, karma öğrenme biçimi ve bedensel öğrenme biçimi izlerken; erkek basketbolcularda bu sıralama farklılık göstermektedir. Erkek basketbolcularda görsel öğrenme biçimini takiben bu sıralama; karma öğrenme biçimi, bedensel öğrenme biçimi ve işitsel öğrenme biçimi eklindedir. Araştırmanın sonuçlarıyla uyumlu olarak öğrenme biçimlerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını destekleyen pek çok araştırma mevcuttur. Tuna (2008) resim-iş eğitimi öğrencilerinin öğrenme stillerinin araştırıldığı bir çalışmada, kız ve erkek öğrencilerin

sahip olduğu öğrenme stilleri arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Demir (2006) öğretmen adayların cinsiyetleri ile öğrenme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Çağlayan ve Taşğın (2008) yaptıkları çalışmada, beden eğitimi aday öğrencilerine yönelik öğrencilerin öğrenme biçimlerinin cinsiyet değişkenlerine göre farklılaşmadığını bildirmişlerdir. Demir (2008) tarafından yapılan başka bir araştırmada ise, Türkçe öğretmenliği öğrencileriyle öğrenme stillerinin kız ve erkek cinsiyetleriyle anlamlı bir ilişki göstermediği tespit edilmiştir. Farklı öğrenci grupları ve envanterlerle yapılan başka çalışmalarda da; (Ames, 2003; Fer, 2003; Loo, 2004; Shaw ve Marlow, 1999; Ünal ve ark. 2013) öğrencilerin öğrenme biçimleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmişlerdir. Sonuç olarak bu çalışmada üniversite takımlarında ve kulüplerinde basketbol oynayan sporcuların en fazla tercih ettikleri öğrenme biçiminin görsel öğrenme biçimi olduğu ve basketbolcularda yaş ve cinsiyetin öğrenme biçimini etkilemediği görülmüştür.

Genel spor eğitim alanlarında ancak öncelikli olarak bireysel eğitimin ön planda olduğu spor bölümlerindeki eğitim ortamların düzenlenmesinde öğrencilerin bireysel özellikleri önemlidir. Bu noktada, sporcu öğrencilerin öğrenme biçimi tercihleri de ön plana çıkmıştır. Her bireyin farklı şekilde öğrendiği görüşünden hareketle sporcu öğrencilerin öğrenme biçimleri konusunda bilgi sahibi olunması, onlara yönelik hangi sportif eğitim faaliyetlerinin yapılacağı, bu faaliyetlerde nelere yer verileceği ve sporcu öğrencilere göre bu aktivitelerin nasıl düzenleneceğini planlamada rehber rolünü üstlenebilir. Bu çalışmadan elde edilen bulguların, spor yüksekokul/fakülteleri antrenör, rekreasyon öğretmeni, yetiştiren kurumlarda çalışan öğretim elemanların, sporcu öğrencilerin hangi öğrenme biçimine sahip oldukları ve tespit ettikleri öğrenme biçimlerine uygun öğretim yöntem ve materyalleri geliştirmeleri konusunda yol gösterici olabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda bir öğretmen/antrenör adayı olan bu sporcu öğrencilerin kendi öğrenme biçimlerine uygun hazırlanacak ders materyal/ tasarımları daha kolay ve kalıcı öğrenmelerine, ilerde kendilerinin de kullanabileceği ve oluşturabileceği öğretim ve öğrenim yöntemleri geliştirmelerine ve olumlu tutumlar geliştirmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Ames, P.C. (2003). Gender and learning style interactions in students' computer attitudes, *Journal of Educational Computing Research*, 28(3), 231-244.
- Bilasa, P. (2012). ODÜ Üniversite öğrencilerinin öğrenme stillerinin belirlenmesi (Gazi Üniversitesi Örneği), *Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3(6), Aralık.
- Boydak, H. A. (2006). Öğrenme Stilleri, (7.Basım). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Çağlayan, H. (2007). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin öğrenme Biçimleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çağlayan, S.H. ve Şirin, F.E., (2009). Spor yapan lise öğrencilerinin öğrenme biçimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (BESBD); 4(1), 22-30.
- Çağlayan, S.H. ve Taşğın, Ö. (2008). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu sınavına başvuran aday öğrencilerin öğrenme biçimlerinin incelenmesi, Selçuk Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 200-212.
- Demir, R. (2010). Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ve çoklu zekâ alanlarının incelenmesi: T.C. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Demir, M.K. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenme Stilleri ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*,(23),10,28-37.
- Dunn, R. (1990). Rita Dunn Answers Questions on Learning Styles, *Educational Leadership*, (48),2,15-19.
- Erden, M. ve Altun, S. (2006) Öğrenme Stilleri, Morpa Kültür Yayınları: İstanbul. ss.21.

- Ersoy, S. (2003). İlköğretim 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersindeki başarılarına göre öğrenme stilleri ve çalışma alışkanlıklarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Fer, S. (2003). Matematik, Fizik ve Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğrenme Biçemlerine Göre Kolay Öğrendikleri Öğrenme Etkinlikleri, Çağdaş Eğitim, 28(304), 33-43.
- Kaya, H. ve Akçin, E. (2002). Öğrenme biçimleri / stilleri ve hemşirelik eğitimi, C.Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, 6 (2).
- Littlewood, W. T. (1987). *Foreign and second language learning. language acquisition research and its implication for the classroom*. USA: Cambridge University Pres.
- Loo, R. (2004). Kolb's learning styles and learning preferences: Is there a linkage? *Educational Psychology*, 24(1), 99-108.
- Mutlu, M. ve Balm, A.G. (2005). İlköğretimde Fen ve Teknoloji Öğretimi, (Ed.: M. Aydoğdu ve T. Kesercioğlu), Anı Yayıncılık: Ankara.
- Özer, B. (1998). Öğrenmeyi Öğretme, (Eğitim Bilimlerinde Yenilikler, Ed.: A. Hakan), T.C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları: Eskişehir.
- Shaw, G.P. ve Marlow, N. (1999). The role of student learning styles, gender, attitudes and perceptions on information and communication technology assisted learning, *Computers & Education*, 33(4):223-234.
- Sternberg, R. (1994). Allowing for Styles of Thinking, *Educational Leadership*, c.52, s.3, ss.36-41.
- Şimşek, N. (2002). BİG16 Öğrenme Biçemleri Envanteri, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama* 1, (1), 33-47.
- Tepehan, T. (2004). Deniz Harp Okulu 1. Sınıf öğrencilerinin mezun oldukları lise ve lisans ders grupları ile öğrenme stilleri ve akademik başarıları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tuna, S. (2008). Resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin öğrenme stilleri, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), 25, 252-261.
- Ünal, K., Alkan Dilbaz, G., Özdemir, B.F. ve Çakır, Ö. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stil ve stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Mersin üniversitesi örneği), *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 9(3), 56-76.
- Yıldız, V. ve Baltaoğlu, M.G. (2006). *Sosyal bilgiler dersinde öğrenme stillerine göre işbirlikli öğrenmenin yaratıcılık üzerindeki etkileri*. 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 13-15 Eylül. Muğla: Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi.